نگاه

ولی مگر می‌شود دوستش نداشت؟

محسن آزرم

پدر، آتها را بیخش؛ نمی‌دانند چه می‌کنند.

انجیل لوقا، باب ۲۳، بند ۳۴

می‌گوید دیدی؟ دیدی که سرش را کوبید تخت سینه آن آبی پوش؟ می‌گوید دیدی؟ دیدی که همه توانش را در آن ضربه سر جمع کرد و نقش زمینش کرد؟ می‌گوید دیدی؟

• • •

چیزهای زیادی هست توی دنیا که درست و حسابی از آنها سر در نمی‌آورم، یکی‌شان هم فوتبال است. تا همین یکی دو ماه پیش، تماشای یک فیلم تکراری، یا خواندن کتابی بی‌ربط یا به دیدن فوتبال ترجیح می‌دادم. چیزی که دنبالش می‌گشتم، توی فوتبال نبود. شاید هم من درست نمی‌دیدم، وگرنه آنها که گشته بودند، می‌گفتند که هست. می‌گفتند همان است که می‌خواهی. اما این چیز، چیز عجیبی نبود، همان لغت به ظاهر پیش پا افتاده‌ای بود که همه سرگرمش (امیرش؟) هستیم. می‌خواستم زندگی را در این دو نیمه کشف کنم و مثل یاقوت آدم‌ها از کشف خودم لذت ببرم. و آن شبی که «زین‌الدین زیدان»، توی زمین بازی، در آخرین بازی غمرش، در فینال جام جهانی، سرش را کوبید تخت سینه «ماتراتزی»، دیدم که فوتبال چیزی از زندگی کم ندارد و آنها که می‌گویند فوتبال عین زندگی است، دروغ نمی‌گویند. این خود زندگی بود.

• • •

می‌شود حدس زد که همه آن تماشاگران علاقه‌مندی که سرگرم دیدن بازی بوده‌اند، حیرت کرده‌اند از کار زیدان، از این که جواب بازیکن تیم حریفش را با ضربه سر داده است. می‌شود حدس زد که طرفداران ایتالیا در همان لحظه بدترین بد و بیراه‌ها را نثار کایتسان سفیدپوش‌های فرانسه کرده‌اند و بعد از این که دروازه‌بان ایتالیا رفته به سوی داور و از زیدان گلایه کرد، طرفداران فرانسه نگران اخراج بازیکن محبوب‌شان بوده‌اند. خوبی تراژدی‌ها همین است دیگر. همه می‌دانند که دو سوی ماجرا را درگیر می‌کند، در این که حق هرکدام را می‌گذارد کف دست‌شان. همه می‌دانستند که این آخرین بازی زیدان است، و خودش بهتر از همه می‌دانست که باید بماند. اما نماند. وقتی جواب حرف‌های ماتراتزی را با ضربه سر داد، می‌دانست که باید از زمین برود. ولی واقعاً ارزشش را داشت؟

• • •

کلی ترین حرف‌های دنیا، همان چیزهایی است که درباره فضیلت‌ها می‌گویند. درباره این که آدم‌ها نباید دروغ بگویند، نباید سر حسگر داد بزنند و نباید بزنند توی گوش کسی. اما کلی‌ترین حرف‌های دنیا، همان قدر که آسان به زبان می‌آیند، آسان هم فراموش می‌شوند. جمع آوری دایما اینه کنید که در زمان دعوا، فرق دعای عمون و بعون، به این کلی‌ترین حرف‌های دنیا گوش کند. و برای زیدان، آن ضربه‌ای که به سینه ماتراتزی کارت قرمز بگیرد و مثل شواله‌ای بی‌شمشیر از میدان بیرون بیاید.

• • •

بخشایش یکی از فضیلت‌های بزرگ است، اما فضیلتی نیست که آسانه به دست بیاید. غلمای اخلاق می‌گویند حتی زمانی که با مردمان شیطان‌صفت سروکار داریم، لازم نیست از آنها متنفر باشیم. می‌گویند نمی‌شود خطاها را فراموش کرد، و باید چنین کنیم، وقتی آن دیگری فکر می‌کند در فرصتی دیگر باید بیامرزیم، دیروز از نفرت است، کنار گذاشتن نفرت امروز است. می‌گویند بخشودن، بهتر از انتقام گرفتن است و زیدان هم لابد مثل هزار آدم دیگری اینجا چیزها را در کتاب‌های مدرسه‌اش خوانده است، و درست مثل هر آدم دیگری مدت‌ها که عملی کردن به این چیزها، کلی هم‌کنی نیست. این جا است که پای چاره به این داستان باز می‌شود.

چاره‌ای جز این داشت؟ دارم به بهترین داستان‌های عمرم فکر می‌کنم، به بهترین فیلم‌های که دیده‌ام. دارم به این فکر می‌کنم که شخصیت‌های اصلی این داستان/ فیلم‌ها (البته اگر شخصیت باشند واقعاً، نه تیپ) حیف است به خطا زده‌اند یا نه؟ کاری کرده‌اند که مستحق نکوهش باشند؟ و می‌بینم که واقعاً چنین کرده‌اند. زین‌الدین زیدان، برای من مثل همان شخصیت است، مثل همان آدم‌های تنهایی که یک نه فیلم می‌گفتند و تسمی از مردن ندارند. و خوب که فکر کنید، داستان/ فیلم‌های محبوب ما درباره این آدم‌ها است، آنها خودشان را می‌روند و کاری ندارند که دیگران دوراندوشان چه می‌گویند. تاریخ را آنها که هم‌عصر ما هستند می‌نویسند. آنها که سال‌ها بعد می‌آیند، خوانده این تاریخ‌اند، ستایشگر آن هستند.

• • •

می‌گوید اگر تحمل می‌کرد چه می‌شد؟ اگر آن ضربه سر را به تویی می‌زد و تویی را می‌فرستاد به دروازه ایتالیا؟ می‌گوید اگر تحمل می‌کرد چه می‌شد؟ اگر در رختکن ماتراتزی را بزند دمش را قطع می‌کرد؟ می‌گویم «گاتوانتوز!» را بادت هست؟ بادت هست که آن «اسل کوره‌ای دیدیم» را به چه کارهایی واداشتند؟ می‌گویم آن ترجیح بند رمان «اسلاخ خانه شماره ۵» را بادت هست؟ (بله، این رسم روزگار است، می‌گویم آن جمله‌ای را که «اندرو کوین واکر» در پیشانی نوشت قیمانه «هفت» را قول لورنت همینگوی) نشونه بادت هست؟ دنیا جای خوبی است، ارزشش جنگیدن دارد. و کاری که زیدان در آخرین بازی‌اش کرد، هگر چیزی جز این است؟

نگاه

چرا زیدان را دوست داریم

محمد رهبر

دوست داشتن از آن چیزهاست که گرچه ساده اتفاق می‌افتد، اما تحلیلش به همین سادگی‌ها نیست و نیازمند قدری نشستن و در خود فرورفتن و حواس را مرور کردن است.

به فوتبال که می‌رسیم و علاقه‌مندی به تیم و بازیکن، باید اقرار کنیم که علقه‌های ما گرچه به ظاهر بند به تویی است که از سر میدان تا نه زمین گز می‌کند، اما علاصه این زمین چون نیست و تا فرهنگ و زندگی ما هم امتداد می‌یابد. اگر این توپ فوتبال را نمادی از زمین و زمان بگیریم و کرویت آرض آن قدرها بی‌راه نرفته‌ایم، همه چیز به فوتبال ربط دارد، مگر خلافش ثابت شود. این مقدمه را تعریض کنیم و بیاییم به وسط زمین و از زیدان بگوییم.

بازیکن ۳۵ساله فرانسوی که بازی با ایتالیا در فینال جامی که گذشت، خداحافظی‌اش با فوتبال بود پس از تقریباً یک دهه حضورش، چرا زیدان را دوست داریم. حال عمر بازی زین‌الدین هم به سرآمده و شاید بشود برای یک دهه بازیگری‌اش تیتر بعدی را به دست داد و کارنامه‌اش را.

قبل از اینکه وارد مبحث شیرین دوست داشتن شویم به خودمان اندار بدهیم تا یادمان باشد که ما یعنی این من و شمای ایرانی در این چهارگوشه سرزمینی که خراسان و آذربایجان و خوزستان و سیستان است حتماً شباهتی و اشتراکی و شاید آرزو و امیدی دیده‌ایم که زیدان را دوست داریم و این دوست داشتن با آن فرانسوی‌اک که در بندر مارسی نشسته و نگاهش را دوخته به ساق پای «زیزو» و پرچم فرانسه را به دوش می‌کشد بسیار فرق دارد، آن قدر که ربطی ندارد. از اینجا گفته‌ها را کمی شخصی کنیم بهتر است، به هر حال آدمیزاده در تحلیل دوست داشتن اولا باید مسراغ خودش برود و درون خود را بکاود. «من» در خودم زندگی می‌کنم و نه در شما، پس باید سخنگوی خودم باشم.

زیدان را دوست دارم یکی به این دلیل که مسلمان است. مسلمانی زیدان البته به این گونه نیست که دائم‌الوضو باشد و هر چه واجب و مستحب است به جا آورد. مسلمانی زیدان خطی از حریر سبز است، گرچه به عمق نازّ مویی که می‌رسد مثل من در قلب خاورمیانه به رقابتی و الجزایر موطن دیروزش و تا پاریس مهمن هنوزش رفته و مرا و او را به هم وصل می‌کند.

مسلمانی زیدان در همان حد و اندازه دست‌های افراشته به آسمان و شکرانه گلی به ایتالیا است اما همین نشانه هم کوچک که در این ده سال بازیگری‌اش کم شبه بود، با مسلمانان را بس است. مسلمانی زیدان البته به چشم ایدئولوژیک نیست، ای‌بسا بازیکنان مسلمانی که محبوبیت «زیزو» را ندارند. مهارت بازی زین‌الدین در وهله اول بوده. هر چه هست او بازیکن فوتبال است و نه مبلغ مذهبی. درباره بازی زیدان چه می‌توان گفت: سبکی منحصر به فرد، بازی متمرکز و آرام، آن چنان که مقابل برزیل دیدیم و یک نکته عجیبه که نمی‌توانیم در چارچوب زمین فوتبال قرار بدهیم. فوتبال برای زیدان فقط بازی است و از آن حرص و ولعی که در چهره برخی دیگر می‌بینیم در صورت زیدان خبری نیست. تمام چشم زین‌الدین را توپ بر نکرده و هنوز خبری برای دیدن دارد. خونسردی اش وقتی گل می‌زند و پاس گل می‌دهد، گرچه شور فوتبال را به سرگیجه می‌اندازد، اما نشانه‌ای از این است که فوتبال در زمین فوتبال هم همه چیز نیست. بی‌خیالی زین‌الدین در بازی آخر خداحافظی از همین استغنا و رزیدن به فوتبال بود، فقط آن کسی که از فوتبال بزرگتر است می‌توانست قید همه چیز را بزند و به استقبال کارت قرمز برود. زیدان می‌توانست با آن قدر دوست داریم که عیش را نمی‌گویم. این هم از عوارض دوست داشتن است، اگر کمی صبر کرده بود و خشمش را فرومی‌خورد و . . . اما هنوز دوستش داریم.

پایان اسطوره

ادامه از صفحه۲۳

■ **الزید**

در همان سال ۲۰۰۲ که زیدان در جام جهانی کاری از پیش نبرد عده‌ای اعتقاد داشتند که از بهترین بازیکن سال بوده و این عنوان باید به زیزو می‌رسیده نه رونالدو. به هر حال زیدان در جمع سه مرد برتر سال ۲۰۰۲ قرار گرفت و در سال بعد برای سومین مرتبه به این عنوان ارزشمند دست پیدا کرد. شماره ۵ رئال در فصل ۲۰۰۳-۲۰۰۲ برای رئال بسیار خوب کار کرد و نقش ویژه‌ای در قهرمانی این تیم در لالیگا برعهده داشت. بازی‌های خوب او باعث شد که مطبوعات چاپ مادرید القاب زیادی روی او بگذارند. پس از یکی از بازی‌های خوبش ماركا با الگوبرداری از فیلم «السید» لقب «الزید» را به زیدان داد. «زوروو» نیز لقب دیگری بود که نصیب این بازیکن هنرمند شد. پس از آن سال بود که با رفتن دل بوسکه نزول رئال شروع شد و زیدان هم تحت تاثیر این روند قرار گرفت. با این حال فرانسوی‌ها منتظر بودند که در یورو ۲۰۰۴ باز هم زیدان برای آنها هدیه‌ای داشته باشد. چند هفته قبل از شروع رقابت‌های جام ملت‌ها، مردم اروپا در یک نظرسنجی زیدان را به عنوان بازیکن برتر ۵۰سال اخیر قاره برگزیده بودند. او حتی بالاتر از کریوف و بکن‌باور قرار گرفته بود. با این حال فرانسوی‌ها منتظر بودند که در یورو ۲۰۰۴ باز هم زیدان برای آنها هدیه‌ای داشته باشد.

چند هفته قبل از شروع رقابت‌های جام ملت‌ها، مردم اروپا در یک نظرسنجی زیدان را به عنوان بازیکن برتر ۵۰سال اخیر قاره برگزیده بودند. او حتی بالاتر از کریوف و بکن‌باور قرار گرفته بود. از طرفی فرانسوی‌ها منتظر بودند که در یورو ۲۰۰۴ باز هم زیدان برای آنها هدیه‌ای داشته باشد. در همان سال ۲۰۰۲ که زیدان در جام جهانی کاری از پیش نبرد عده‌ای اعتقاد داشتند که از بهترین بازیکن سال بوده و این عنوان باید به زیزو می‌رسیده نه رونالدو. به هر حال زیدان در جمع سه مرد برتر سال ۲۰۰۲ قرار گرفت و در سال بعد برای سومین مرتبه به این عنوان ارزشمند دست پیدا کرد. شماره ۵ رئال در فصل ۲۰۰۳-۲۰۰۲ برای رئال بسیار خوب کار کرد و نقش ویژه‌ای در قهرمانی این تیم در لالیگا برعهده داشت. بازی‌های خوب او باعث شد که مطبوعات چاپ مادرید القاب زیادی روی او بگذارند. پس از یکی از بازی‌های خوبش ماركا با الگوبرداری از فیلم «السید» لقب «الزید» را به زیدان داد. «زوروو» نیز لقب دیگری بود که نصیب این بازیکن هنرمند شد. پس از آن سال بود که با رفتن دل بوسکه نزول رئال شروع شد و زیدان هم تحت تاثیر این روند قرار گرفت. با این حال فرانسوی‌ها منتظر بودند که در یورو ۲۰۰۴ باز هم زیدان برای آنها هدیه‌ای داشته باشد.

چند هفته قبل از شروع رقابت‌های جام ملت‌ها، مردم اروپا در یک نظرسنجی زیدان را به عنوان بازیکن برتر ۵۰سال اخیر قاره برگزیده بودند. او حتی بالاتر از کریوف و بکن‌باور قرار گرفته بود. از طرفی فرانسوی‌ها منتظر بودند که در یورو ۲۰۰۴ باز هم زیدان برای آنها هدیه‌ای داشته باشد.

در همان سال ۲۰۰۲ که زیدان در جام جهانی کاری از پیش نبرد عده‌ای اعتقاد داشتند که از بهترین بازیکن سال بوده و این عنوان باید به زیزو می‌رسیده نه رونالدو. به هر حال زیدان در جمع سه مرد برتر سال ۲۰۰۲ قرار گرفت و در سال بعد برای سومین مرتبه به این عنوان ارزشمند دست پیدا کرد. شماره ۵ رئال در فصل ۲۰۰۳-۲۰۰۲ برای رئال بسیار خوب کار کرد و نقش ویژه‌ای در قهرمانی این تیم در لالیگا برعهده داشت. بازی‌های خوب او باعث شد که مطبوعات چاپ مادرید القاب زیادی روی او بگذارند. پس از یکی از بازی‌های خوبش ماركا با الگوبرداری از فیلم «السید» لقب «الزید» را به زیدان داد. «زوروو» نیز لقب دیگری بود که نصیب این بازیکن هنرمند شد. پس از آن سال بود که با رفتن دل بوسکه نزول رئال شروع شد و زیدان هم تحت تاثیر این روند قرار گرفت. با این حال فرانسوی‌ها منتظر بودند که در یورو ۲۰۰۴ باز هم زیدان برای آنها هدیه‌ای داشته باشد.

کاهشمار زیدان

۱۹۷۲: در ۲۳ ژوئن در بندر مارسی متولد شد.

۱۹۸۸: به باشگاه کان ملحق شد و در ۴۱ بازی ۶ گل برای این تیم به ثمر رساند.

۱۹۹۲: به بوردو پیوست. در چهار فصل در ۱۳۹ بازی به میدان رفت و ۲۸ گل زد.

۱۹۹۴: در اولین بازی ملی خود به عنوان بازیکن جانشین در برابر مقابل چک به میدان آمد و دو گل به ثمر رساند.

۱۹۹۶: در فینال جام یوفا با همراه بوردو به پایرن‌مونیخ باخت.

ژوئن: به یوونتوس ملحق شد.

۱۹۹۷: به ۸۰ بازی در فینال لیگ قهرمانان مغلوب شد. این بار در آستروم به همراه یوونتوس یک بر صفر به رئال مادرید باخت.

ژوئن: در پیروزی بعدی رئال در قهرمانی فرانسه برابر عربستان در جام‌جهانی در دقیقه ۷۰ اخراج شد.

جولای: در فینال جام‌جهانی دوباره با ضربه سر در دروازه برزیل را باز کرد. فرانسه سه بر صفر برزیل را برد و قهرمان جام‌جهانی شد.

مسامبر: توپ طلای اروپا را تصاحب کرد.

۱۹۹۹، فوریه: به عنوان مرد مدال جدار در سال ۱۹۹۸ معرفی شد.

۲۰۰۰، ژوئن: با فرانسه قهرمان اروپا شد و همچنین عنوان بهترین بازیکن رئال را به خود اختصاص داد.

سپتامبر: قرارداد با یوونتوس را تا ۲۰۰۵ تمدید کرد.

اکتبر: بعد از باخت با سر به بازیکن هامبورگ (یوخن هاینس) ضربه زد از زمین اخراج شد و با پنج جمله محرومیت روبه‌رو شد.

مسامبر: برای مرتبه دوم مرد سال جهان شد.

۲۰۰۱، مه: یوونتوس با دو امتیاز کمتر نسبت به رم در لیگ دوم شد. در بازی آخر بوده در بر یک آلاکانا را برد. این آخرین حضور زیدان در پیراهن یوونتوس بود. او در پنج فصل در ۱۹۱ بازی ۲۸ گل زد.

جولای: به عنوان گران‌ترین بازیکن تاریخ با قراردادی به ارزش ۶۵ میلیون دلار راهی رئال مادرید شد.

۲۰۰۲، مه: با نمایش جادویی زیدان رئال مادرید قهرمان اروپا شد.

ژوئن: تاکید کرد که تصمیمش مبنی بر خداحافظی از تیم ملی تجدیدنظر نمی‌کند.

مه: اعلام کرد احتمال دارد بعد از پایان قراردادش با رئال مادرید در سال ۲۰۰۷ بازنشسته شود.

آگوست: برای کمک به فرانسه برای رسیدن به جام جهانی به تیم ملی بازگشت و در دیدار دوستانه مقابل ساحل عاج به میدان آمد.

اکتبر: فرانسه با برتیچ بر صربیر فلر پیروز شد به جام‌جهانی صعود کرد. گل اول را زیدان زد.

۲۰۰۶، ژانویه: اولین صحبت‌ریک حرفه‌ای اش را در بازی رئال‌مادرید با سویا جنگ گوف.

فوریه: زیدان از جاه حذفی قهرمانی توسط سارگاوسا کنار رفت.

مارس: از لیگ قهرمانان اروپا با شکست مقابل آرسنال حذف شد.

ژوئن: اعلام کرد پس از جام‌جهانی از دنیای فوتبال کناره‌گیری می‌کند.

مه: صدمین بازی ملی خود را در دیدار دوستانه برابر مکزیک جشن گرفت.

جولای: با بازی‌های درخشان خود به فرانسه کمک کرد تا قبل جام جهانی بالا بیاید. زیدان در دیدار نهایی برابر ایتالیا یک گل از روی نقطه پنالتی به ثمر رساند اما در ادامه به علت ضربه زدن با سر به ماتراتزی از بازی اخراج شد و فرانسه هم به ایتالیا در ضربات پنالتی باخت. با این حال زیدان به عنوان بهترین بازیکن جام‌جهانی معرفی شد.

۲۰۰۱، مه: یوونتوس با دو امتیاز کمتر نسبت به رم در لیگ دوم شد. در بازی آخر بوده در بر یک آلاکانا را برد. این آخرین حضور زیدان در پیراهن یوونتوس بود. او در پنج فصل در ۱۹۱ بازی ۲۸ گل زد.

۱۹۹۴: در اولین بازی ملی خود به عنوان بازیکن جانشین در برابر مقابل چک به میدان آمد و دو گل به ثمر رساند.

۱۹۹۶: در فینال جام یوفا با همراه بوردو به پایرن‌مونیخ باخت.

ژوئن: به یوونتوس ملحق شد.

۱۹۹۷: به ۸۰ بازی در فینال لیگ قهرمانان مغلوب شد. این بار در آستروم به همراه یوونتوس یک بر صفر به رئال‌مادرید باخت.

ژوئن: در پیروزی بعدی رئال در قهرمانی فرانسه برابر عربستان در جام‌جهانی در دقیقه ۷۰ اخراج شد.

جولای: در فینال جام‌جهانی دوباره با ضربه سر دروازه برزیل را باز کرد. فرانسه سه بر صفر برزیل را برد و قهرمان جام‌جهانی شد.

مسامبر: توپ طلای اروپا را تصاحب کرد.

۱۹۹۹، فوریه: به عنوان مرد مدال جدار در سال ۱۹۹۸ معرفی شد.

۲۰۰۰، ژوئن: با فرانسه قهرمان اروپا شد و همچنین عنوان بهترین بازیکن رئال را به خود اختصاص داد.

سپتامبر: قرارداد با یوونتوس را تا ۲۰۰۵ تمدید کرد.

اکتبر: بعد از باخت با سر به بازیکن هامبورگ (یوخن هاینس) ضربه زد از زمین اخراج شد و با پنج جمله محرومیت روبه‌رو شد.

مسامبر: برای مرتبه دوم مرد سال جهان شد.

۲۰۰۴، ژوئن: با فرانسه قهرمان اروپا شد و همچنین عنوان بهترین بازیکن رئال را به خود اختصاص داد.

سپتامبر: قرارداد با یوونتوس را تا ۲۰۰۵ تمدید کرد.

اکتبر: بعد از باخت با سر به بازیکن هامبورگ (یوخن هاینس) ضربه زد از زمین اخراج شد و با پنج جمله محرومیت روبه‌رو شد.

مسامبر: برای مرتبه دوم مرد سال جهان شد.

عملکرد باشگاهی

باشگاه	فصل	بازی	گل
کان	۸۹-۸۸	۲	—
کان	۹۰-۸۹	—	—
کان	۹۱-۹۰	۲۸	۱
کان	۹۲-۹۱	۳۱	۴
بوردو	۹۳-۹۲	۱۲	۱۰
بوردو	۹۴-۹۳	۳۰	۶
بوردو	۹۵-۹۴	۳۲	۶
بوردو	۹۶-۹۵	۳۶	۹
یوونتوس	۹۷-۹۶	۲۹	۵
یوونتوس	۹۸-۹۷	۲۶	۳
یوونتوس	۹۹-۹۸	۲۵	۹
یوونتوس	۲۰۰۰-۹۹	۲۲	۳
یوونتوس	۲۰۰۱-۲۰۰۰	۲۷	۶
رئال مادرید	۲۰۰۲-۲۰۰۱	۳۱	۹
رئال مادرید	۲۰۰۳-۲۰۰۲	۳۳	۹
رئال مادرید	۲۰۰۴-۲۰۰۳	۳۲	۸
رئال مادرید	۲۰۰۵-۲۰۰۴	۲۶	۹
رئال مادرید	۲۰۰۶-۲۰۰۵	۲۶	۶

نگاه جامعه شناسانه به یک واقعه تکان دهنده ورزشی

زیدان، «آشیل» عصر مدرن

داستان زیبای زین‌الدین زیدان در عرض فقط چند ثانیه فرو ریخت، اما آنچه پس از آن روی داد، یک به‌پاخیزی انسانی تر، جالب‌تر و گسترده‌تر بوده و تصویری کامل‌تر و بهتر از وی عرضه گشته است.

وقتی او قصد کرد جواب دشنام‌های رقیب (مارکو ماتراتزی) را بدهد، با سر توی سینه او کوبید و این واقعه کنان دهنده در دیدار فینال جام‌جهانی فوتبال هجدهم تمّن سرموجایی به پا کرد که با همه مرتبین وقایع سیاسی دنیا سر تبدیل شد. نیتر و واقعه آن تاکامی‌های احتمالی درمان کودکی، زمین آن شکست، پرهیز از یک پیروزی برتر، توقف در یک قدمی آن و ...؟

فردای آن روز «برنار آزری لوی» فیلسوف فرانسوی در یکی از مطبوعات فرانسه در باره حرکت خودکشی وار یک ستاره بزرگ فوتبال و او را «آشیل عصر مدرن» نامید و گفت تنها تفاوت دو قهرمان این است که آشیل بر طبق افسانه‌های موجود مچ و پاشنه پای بدنش داشت و فقط از آن نقطه تسلیم می‌شد، اما زیدان آشیلی است که نقطه ضعفش به واقع فقط نوعی پاسخگویی به گستاخی حریف بود و به جای آن که از فوتبال برگردد، او را به مراتب دوجانبی‌تر بالاتر رهنمون شده و از او چهره‌ای ماندگارتر ساخته است.

فقط توی نیرد که نوعی مراتب انسانی با بالا در حرکت زیدان می‌دید و بسیاری از دانشمندان و مطلعان بزرگ فوتبال همین احساس را داشتند. از دید برخی ادیبان و فلاسفه فوتبالیست‌های کنار حکومت غیرقابل پذیرشی دارند و این چیزی است که کل فوتبال را مخدوش ساخته است. همه‌اش نیست که مشکلات برخاسته از حرکت تند اجتماعی ورزشکاران معروف را در صحنه مسابقات شاهد نباشیم، حتی اگر این بار اقدام زیدان دلایل و توجیه‌ها لازم را هم داشته باشد.

طرفداران زیدان و بسیاری از جامعه‌شناسان کوشیده‌اند او را وری حکت‌ها تو و در زمانی که وی قصد جوانگویی به یک بازیکن بداخلاق را داشته، بسیاری از معضلات اجتماعی زمان را بیابند و معنا و توجیه و تفسیر کنند و در قالب صحابت و حرف‌های آن فکر هگرفته عرایه جامعه شناسانه و بررسی و تحلیل و رویکرد اجتماعی را می‌توانید بیابند. حتی «هیوم» نیز در قالب نقد کلی اش از این مسئله غافل نمانده است. «شما نمی‌توانید در برخی حرکات و اقدامات هر مهاجر خشونت طرف به برب نشانه‌ای از عصیان او را نسبت به طلبی نیابید که پیوسته می‌خواهد مثل زیدان رفتار کند و آشغال‌های افتاده بر زمینی چون ماتراتزی را به معدوم‌خانه ارجاع بفرستد. اجرا حرکتی شکلی سخیف هم باخت و سودجویان چاپ به ساخت بازی‌های پیدلوبی و کلیپ‌های کاوتاکوتوی و عروسکی را روی آن کردند، اما حتی این واقعه نیز نیز از اثر عمیقی می‌داد که واقعه مذکور در سالن مطبوعاتی در مراسر جهان گذاشته و هر کس از هر قماش با به نعق و عکس العمل واداشته است.

حتی وقتی زیدو در یک مصاحبه تلویزیونی ظاهر شد، یک کشیش نظامی دارای سرزنگ را بر روی شانه‌اش انداخته بود اما حتی اگر او نمی‌آمد و در آن مصاحبه حرکت نمی‌کرد و حرف هایی از خود نمی‌زد اگر چهایتا قضیه را برای خود توجیه کرده و دلایلی را برای بازیه آن انداخته فرود آورده بودند و از نظر آنها مسئله حل شده بود. با این حال زیدو در برنامه تلویزیونی مورد بحث گفت: «از تمامی مردم و به‌ویژه کودکان و نوجوانان به خاطر حرکتی که کردم عذر می‌خواهم. با این حال هیچ پشیمانی‌ای ندارم و باید این حرکت را می‌کردم زیرا ماتراتزی به مادر و خواهرم توهین کرد و این کار را بسیار تند و شدید صورت داده بود و برای من چاره‌ای جز پاسخگویی سریع و صریح و شدید وجود نداشت.»

■ حرکت منطقی

بسیاری از مطبوعات جهان قبل از صحبت‌های زیدان نیز با بررسی موضوع و حتی با لحن‌خوانی ماتراتزی در لحظات برخورد و توهین سر از قصیده در آورده و چنان مسئله‌ای را مطرح کرده و از دلایل کار زیدان سخن به میان آورده و آن را منطقی جلوه داده بودند. سپس فیفا وارد عمل شد و از هر دو بازیکن توضیح خواست و ایتالیا ماتراتزی را فراخواند معدودی هم این واقعه را پذیرفتند و گفتند که نوعی خشم مفرط و میل به تلافی شدید که در وار از عادت‌های یک ورزشکار است در حرکت زیدو دیده می‌شود و تندروی او قابل پذیرش نبوده است. به این حال اکثریت چشمگیر با کسانی بودند است که می‌گویند زیدان در لحظه تقابل با بازیکن کج‌خلق ایتالیایی، چاره‌ای جز آنچه دیدیم، نداشته و باید فارغ از هر ملاحظه‌ای جواب می‌داد و صرفاً نیز همین کار را کرده است.

میک هیوم از روزنامه ایرلند لندن کوشید جنبه‌ای عمومی‌تر به قضیه ببخشد. «این واقعه نشان می‌دهد حرکات غریزی و لحظه‌ای و فشارها و بار توقعات از ورزشکاران بزرگ طی دوران مدرن چقدر زیاد شده و تا چه حد غیرقابل تحمل است. به واقع اکثر فوتبالیست‌های کنار حکومت غیرقابل پذیرشی دارند و این چیزی است که کل فوتبال را مخدوش ساخته است. همه‌اش نیست که مشکلات برخاسته از حرکات تند اجتماعی ورزشکاران معروف را در صحنه مسابقات شاهد نباشیم، حتی اگر این بار اقدام زیدان دلایل و توجیه‌ها لازم را هم داشته باشد.»

طرفداران زیدان و بسیاری از جامعه‌شناسان کوشیده‌اند او را وری حکت‌ها تو و در زمانی که وی قصد جوانگویی به یک بازیکن بداخلاق را داشته، بسیاری از معضلات اجتماعی زمان را بیابند و معنا و توجیه و تفسیر کنند و در قالب صحابت و حرف‌های آن فکر هگرفته عرایه جامعه شناسانه و بررسی و تحلیل و رویکرد اجتماعی را می‌توانید بیابند. حتی «هیوم» نیز در قالب نقد کلی اش از این مسئله غافل نمانده است. «شما نمی‌توانید در برخی حرکات و اقدامات هر مهاجر خشونت طرف به برب نشانه‌ای از عصیان او را نسبت به طلبی نیابید که پیوسته می‌خواهد مثل زیدان رفتار کند و آشغال‌های افتاده بر زمینی چون ماتراتزی را به معدوم‌خانه ارجاع بفرستد. اجرا حرکتی شکلی سخیف هم باخت و سودجویان چاپ به ساخت بازی‌های پیدلوبی و کلیپ‌های کاوتاکوتوی و عروسکی را روی آن کردند، اما حتی این واقعه نیز نیز از اثر عمیقی می‌داد که واقعه مذکور در سالن مطبوعاتی در مراسر جهان گذاشته و هر کس از هر قماش با به نعق و عکس العمل واداشته است.

حتی وقتی زیدو در یک مصاحبه تلویزیونی ظاهر شد، یک کشیش نظامی دارای سرزنگ را بر روی شانه‌اش انداخته بود اما حتی اگر او نمی‌آمد و در آن مصاحبه حرکت نمی‌کرد و حرف هایی از خود نمی‌زد اگر چهایتا قضیه را برای خود توجیه کرده و دلایلی را برای بازیه آن انداخته فرود آورده بودند و از نظر آنها مسئله حل شده بود. با این حال زیدو در برنامه تلویزیونی مورد بحث گفت: «از تمامی مردم و به‌ویژه کودکان و نوجوانان به خاطر حرکتی که کردم عذر می‌خواهم. با این حال هیچ پشیمانی‌ای ندارم و باید این حرکت را می‌کردم زیرا ماتراتزی به مادر و خواهرم توهین کرد و این کار را بسیار تند و شدید صورت داده بود و برای من چاره‌ای جز پاسخگویی سریع و صریح و شدید وجود نداشت.»

■ حرکت منطقی

بسیاری از مطبوعات جهان قبل از صحبت‌های زیدان نیز با بررسی موضوع و حتی با لحن‌خوانی ماتراتزی در لحظات برخورد و توهین سر از قصیده در آورده و چنان مسئله‌ای را مطرح کرده و از دلایل کار زیدان سخن به میان آورده و آن را منطقی جلوه داده بودند. سپس فیفا وارد عمل شد و از هر دو بازیکن توضیح خواست و ایتالیا ماتراتزی را فراخواند معدودی هم این واقعه را پذیرفتند و گفتند که نوعی خشم مفرط و میل به تلافی شدید که در وار از عادت‌های یک ورزشکار است در حرکت زیدو دیده می‌شود و تندروی او قابل پذیرش نبوده است. به این حال اکثریت چشمگیر با کسانی بودند است که می‌گویند زیدان در لحظه تقابل با بازیکن کج‌خلق ایتالیایی، چاره‌ای جز آنچه دیدیم، نداشته و باید فارغ از هر ملاحظه‌ای جواب می‌داد و صرفاً نیز همین کار را کرده است.

میک هیوم از روزنامه ایرلند لندن کوشید جنبه‌ای عمومی‌تر به قضیه ببخشد. «این واقعه نشان می‌دهد حرکات غریزی و لحظه‌ای و فشارها و بار توقعات از ورزشکاران بزرگ طی دوران مدرن چقدر زیاد شده و تا چه حد غیرقابل تحمل است. به واقع اکثر فوتبالیست‌های کنار حکومت غیرقابل پذیرشی دارند و این چیزی است که کل فوتبال را مخدوش ساخته است. همه‌اش نیست که مشکلات برخاسته از حرکات تند اجتماعی ورزشکاران معروف را در صحنه مسابقات شاهد نباشیم، حتی اگر این بار اقدام زیدان دلایل و توجیه‌ها لازم را هم داشته باشد.»

■ درخشش در بین بحران

درخشش فراوان زیدان در میادین فوتبال درحالی شکل گرفته است که برخوردهای نژادی بین طبقات مختلف در فرانسه و به‌ویژه بین مردمان این کشور و مهاجران عرب بحث‌های بسیاری را در سطح جامعه‌شناسی و حتی در سطح رسانه‌های مختلف بر انگیخته‌اند. به واقع اکثر فوتبالیست‌های کنار حکومت غیرقابل پذیرشی دارند و این چیزی است که کل فوتبال را مخدوش ساخته است. همه‌اش نیست که مشکلات برخاسته از حرکات تند اجتماعی ورزشکاران معروف را در صحنه مسابقات شاهد نباشیم، حتی اگر این بار اقدام زیدان دلایل و توجیه‌ها لازم را هم داشته باشد.

«زیزو» از خداحافظی‌اش می‌گوید

یک جایی باید تمام می‌شد

«زیدان، با تمام احترامی که برای تو دارم، تو را به خاطر حرکتی که انجام دادی، سرزنش می‌کنم. اما تو باید بدانی که تو با انجام این کار، به تیم فرانسه کمک کردی. تو در مسابقات فینال، تیم را به جلو رساندی و تو باید بدانی که تو در این مسابقات